

Jan Myrdal och Gun Kessles personarkiv

Jan Myrdals skäl för bevarande av arkivet och vad som är gallrat

Det är inte något planlöst sparande som är orsaken till att det finns ett Jan Myrdal och Gun Kessle personarkiv. En medveten strategi löper genom hela deras verksamhetstid/arbete/uppgift. Och syftet med att göra arkivet färdigt för forskning finns klart uttalad av Jan Myrdal:

”När arbetet med det är klart vill jag att allt som där finns, texter, utkast, brev, kvitton, räkenskaper, journaler, hur tillsynes personligt det än må vara, skall vara tillgängligt att se och läsa. Vem som helst utan inskränkningar skall kunna arbeta med det. Jag är ju tryckfrihetsfundamentalist.”

Det är i denna anda vi ordnar och förtecknar arkivet. Gör all information sökbar, lyfter fram viktiga delar från Jan och Guns verksamhet, för att man ska förstå och sätta saker i sitt sammanhang. ”Gå till läggen”, har Jan Myrdal ofta skrivit – något som också gäller för forskning i arkiv – gå till källorna. De som är unika, som vuxit fram i en organisk väv, som en del av arkivbildarens övriga liv.

Jan har uttryckt sin syn på arkivet i boken *På Tvärs, Skriftställning 21*, s. 423 – 428.

”Nästan hundra pärmar med klipp (...) inte bara intresse för den som sysslar med JM:s liv och arbete. De öppnar en rad dörrar. Gå in i tiden.

”Inte sparat korrektur och manuskript till publicerad text. (...) Rätt text är den första utgåvan författaren godkänt liksom den vilken trycks efter hans senaste rättelse; ”letzter Hand”.

”Jag lämnar efter mig lådor och pärmar med brev. Först tänkte jag bränna. Men det är arbetsamt, kräver sortering. Om någon vill gräva i detta får de gör så. Men jag tror inte det finns brev som är okänt privata, som rör mina kärlekar och mina äktenskap. Dessa har de inblandade fått tillbaka eller också har jag bränt dem efter att de har använts i skrivandet. Där i lådorna bör dock finnas brev också från Arthur Lundkvist och andra.”

”Räkenskaper har jag brukat bränna efter de tio lagstadgade åren gått. Fast några pärmar om Hassner-Myrdal-Produktion när vi gjorde filmerna om Balzac och politisk konst och Kina har jag kvar; de var arbetsintressanta.”

Vi har i arbetet med arkivet sett att vad Jan Myrdal skriver stämmer väl, med några undantag. Visst finns det några enstaka texter och underlag till böcker. Visst finns det privata brev som rör familjeförhållanden, kärlekar och äktenskap. Men det är inte många. Och i de flesta fall har vi kunnat fråga Jan om han vill att detta ska tillhöra arkivet. Den, enligt Jan brända romanen *Tysta herrars klubb* har vi inte hittat i materialet. Däremot kom det fram delar av

novellsamlingen *Resa med Dame-Jeanne* – trots att Jan trott sig ha bränt upp alla manuskript av novellsamlingen.

Digitala handlingar och digitalisering samt publicering av arkivhandlingar

Det finns också digitala handlingar att ta hand om. Det rör sig om olika medier såsom hårddiskar, cd- och dvd-skivor, m.m.

Innehållet på dessa medier måste vägas mot vad som finns i det fysiska pappersarkivet. Vad finns dubbelt av och vad är unikt i det digitala materialet?

Alla handlingar, dvs. Jans stora klippsamling och korrespondens, ska digitaliseras. digitalisera. På sikt ska hela arkivet, med texter, fotografier, ljud och bild också digitaliseras. Via en webbportal ska det skapas en ingång till allt detta arkivmaterial. I en sökning via webbläsaren ska man kunna skriva in sökord och få träffar på alla handlingar som är rör just detta. En film ska visas. En ljudfil ska spelas upp. Ett antal fotografier ska presenteras och där man ska kunna kan man välja ut en bild i ett större högupplöst format. Till allt detta ska knytas den kringinformation som är nödvändig för att förstå sammanhang och ursprung (proveniens)

Arkivförteckningen för Jan Myrdal och Gun Kessle ska, så långt det går, knytas till den registrering som sker av handlingar i databasen över biblioteket. Det är inte ovanligt att klipp, recensioner och korrespondens påträffas i böcker. Dessa handlingar har en naturlig koppling till boken, ett samband som det finns ett värde i att behålla. Huvudsaken är att man kan hitta dokument, var de än förvaras.

Handlingar som innehåller känslig information kommer inte att skannas. Det är däremot möjligt att ta del av sådana handlingar på plats, där arkivet förvaras.

Andra arkivbildare med anknytning till personarkivet och andra arkiv som påträffats ibland handlingarna

När man arbetar med arkiv är det inte ovanligt att man hittar arkiv från andra arkivbildare bland handlingarna.

Det betyder att det finns handlingar som har en annan proveniens, ett annat ursprung. Ett exempel på sådana handlingar härrör från Jans bolag med Rune Hassner, Myrdal- Hassner Produktion AB.

I en resväska fanns handlingar från tre Bromma-flickor, dagböcker och brev 1946-1947. Jan skriver om dessa handlingar:

”En sommar för trettio år sedan bad jag Stora-Eva, Majs kusin som bodde hos oss på Fagervik över sommaren och hjälpte till med att sköta Eva och huset, att

sortera kärleksbrev och sätta dem i ordning. Hon katalogiserade flickornas dagböcker. Mänskliga dokument från förra seklets fyrtiotal. De ligger där och väntar på mig. Min sonhustru, som doktorerat på barnhemsflickors liv och är universitetslektor vill komma åt materialet för sin forskning. Men jag har inte släppt det. Här under bordet har jag dessa Brommaflickors glömda ungdom. Läser deras dödsannonser i DN – fast en av dem lever fortfarande. (*Ord och avsikt*, s.4) Här finns det saker att fundera på vad gäller förtecknandet av dessa handlingar.

Benny Larsson
arkivansvarig